

Meer dan de helft van de Nederlanders heeft overgewicht of obesitas (BMI boven de 25). Deze groep loopt bij ziekten zoals Covid-19, kanker en diverse chronische aandoeningen een verhoogd risico op complicaties. Ondervoeding en verlies van spiermassa door ziekte komt net zo vaak voor bij patiënten met overgewicht of obesitas. Bestaande screeningsinstrumenten schieten te kort, waardoor ondervoeding te laat of niet wordt herkend en behandeld.

Het SCOOP onderzoek (Screening op Ondervoeding en Overgewicht bij Patiënten) verzamelt gegevens waarmee een screeningsinstrument ontwikkeld kan worden om het risico op ondervoeding te meten bij patiënten in het ziekenhuis met overgewicht en obesitas. De voorlopige resultaten van het onderzoek wijzen op nieuwe informatie over voorspellers van ondervoeding in deze groep. Maar er zijn nog wel vragen over het meten van de spiermassa en navragen van onbedoeld gewichtsverlies. Deze vragen hebben wij voorgelegd aan een panel met experts met onder andere ervaringsdeskundigen, professionals en beleidsmedewerkers uit het ziekenhuis, eerste lijn (POH, diëtist) en GGD, vertegenwoordigers van ziekenhuizen die inclusie hebben verzorgd in SCOOP, ZonMw, onderzoekers, NVD, NVOO en consortiumpartners die zich bezighouden met implementatie.

Belangrijke praktijkvragen

1. Hoe vraag je ongewenst gewichtsverlies goed uit?

In de praktijk blijkt dat gewichtsverlies voor mensen met overgewicht of obesitas zelden ongewenst is, ook al is dit vanuit medisch oogpunt wel ongewenst. Er is uitgebreid stilgestaan bij deze vraag. Tevens is de suggestie gedaan om om deze vraag anders te formuleren. Het voorstel van de experts is om in ieder geval over onbedoeld gewichtsverlies te spreken en goed door te vragen. Tevens is de suggestie gedaan om dit voor te leggen aan ervaringsdeskundigen van de Nederlandse Vereniging voor Overgewicht & Obesitas.

2. Hoe meet je spiermassa op een betrouwbare manier?

Spiermassa wordt op veel verschillende manieren gemeten met ook verschillende referentiewaarden. Hierbij is het nog niet geheel duidelijk wat de beste methode is met de juiste referentiewaarden voor in de praktijk. Vraag vanuit de onderzoeksgroep is advies over gebruik van de meetmethoden, de referentiewaarden en de afkappunten. Op dit moment buigen internationale experts zich over dit onderwerp. Het advies is resultaten van deze groep te volgen.

Implementatie in de praktijk

Implementatie: bewustwording van het vóórkomen van ondervoeding bij overgewicht bij zowel patiënten als professionals. Laagdrempelige manier van informatie zoals bijvoorbeeld check oorzaken onbedoeld gewichtsverlies.nl.

Hulpmiddel & samenwerking: week tegen Ondervoeding benutten en aansluiten bij Agenda Ondervoeding en Samenhangende Preventiestrategie van VWS. Screeningsvragen in EPD bouwen. Verder ook informatieverstrekking op flyers en op de schermen in de wachtruimte voor patiënten en op intranet voor de professionals.

Risico's en belemmeringen: een nieuwe screeningsinstrument moet pas worden geïmplementeerd als daarvan een definitieve versie is. Ervoor zorgen dat het duidelijk is wat de urgentie van de nieuwe tool is. Introductie van nieuwe instrumenten kost tijd. Aansluiten bij Obesitas Platform. Landelijk bereik is nodig, met extra aandacht voor de huisartsenpraktijk.

Toekomst & kennisdeling: awareness verhogen en kennis verspreiden via media, ervaringsverhalen van mensen in de doelgroep delen. Geaccrediteerde scholing. Overleg met de NHG om hen aan boord te krijgen en huisartsen te betrekken. Gemeenschappelijke boodschap op verschillende plekken delen. Verder ook bekendheid op tv door programma's bij omroep MAX of Nederland in beweging.

Vervolgstappen

- Betrek ervaringsdeskundigen bij de formulering van vragen over gewichtsverlies.
- Volg internationale ontwikkelingen m.b.t. spiermassa-metingen.
- Zet in op bewustwording binnen het hele zorgsysteem over het risico op ondervoeding bij overgewicht en obesitas, en de noodzaak voor een aangepast screeningsinstrument.
- Verder onderzoek is nodig om te komen tot een aangepast screeningsinstrument.